

A Győri Ítéltábla a dr. Marczingós László Ügyvédi Iroda (...) által képviselt **felperes neve** (...) **felperesnek** a Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda által képviselt ... (alperes címe) **alperes** ellen szerződés érvénytelenségéből származó igény iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2019. február 1-jén kelt 1.P.20.466/2017/23. számú ítélete ellen a felperes részéről 24. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 38.100,- (harmincnyolcezer-egyszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 38.100,- Ft perköltséget.

Határozatának indokolásában rögzítette, hogy az alperes jogelődje, a **Zrt.Neve Zrt.**, mint hitelező, továbbá a felperes, mint adós 2009. május 19-én kötöttek CHF-alapú, változó kamatozású, változó futamidejű kölcsönszerződést, melynek célja a ... forgalmi rendszámú Ford Fiesta típusú személygépkocsi vételárának finanszírozása volt. A szerződést teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalták. A szerződéskötéskor az alperes jogelődjének képviseletében az **Kft.Neve 2 Kft.** járt el. A kölcsön összegét 600.000,- Ft-ban határozták meg, az induló éves ügyleti kamatláb 13,67 százalék, a THM induló mértéke pedig 16,62 százalék. Az adós a hitel visszafizetését 60 havi törlesztő részlettel volt köteles teljesíteni azzal, hogy az árfolyamváltozás bekövetkezése esetére a maximális futamidő 72 hónapra nőhetett. A havonta esedékes törlesztő részlet induló összege 13.857,- Ft volt. Az alperes jogelődje, valamint a felperes szerződésének 6. pontja rögzíti, hogy a **Bank Neve** Nyrt. bázis árfolyama a bank hitelfolyósítását követő első banki munkanap végén érvényes számlakonverziós vételi árfolyam, az aktuális árfolyam pedig a bank számlakonverziós eladási árfolyama.

A szerződés 7. pontja értelmében deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztő részletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztő részletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A Hitelszerződés lejárat előtti megszűnése vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-

különbözet egy összegben esedékessé válik. Az Adós kijelenti, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának, és vállalja ennek következményeit.

Az Üzletszabályzat 18.3. pontja értelmében változó kamatozású Szerződés esetén a **Zrt.** jogosult az ügyleti kamatláb mértékét megváltoztatni, a jelen Üzletszabályzat 17. pontjában foglaltak szerint.

Az Üzletszabályzat 18.3.2. pontja deviza alapú szerződésként olyan változó kamatozású szerződéseket határoz meg, melyeknél az ügyfél fizetési kötelezettségei forintban teljesítendő. Deviza alapú szerződés esetén a törlesztő részletekre a **Bank Neve** Nyrt. által a szerződés devizanemére meghirdetett árfolyamok módosulásának függvényében az alábbiak szerint meghatározott árfolyam-különbözet - a futamidő szerint utolsóként esedékessé váló törlesztő részleteket kivéve - kerül érvényesítésre:

Esedékes törlesztő részlet összege x (aktuális árfolyam - bázis árfolyam)
bázis árfolyam

ahol

- bázis árfolyam a **Bank Neve** Nyrt. szerződésben meghatározott árfolyam típusának a hitelfolyósítás napját követő első banki napjának végén érvényben lévő árfolyama;
- aktuális árfolyam a **Bank Neve** Nyrt. szerződésben meghatározott árfolyam típusának a törlesztő részlet esedékessége napjának végén érvényben lévő árfolyama.

Az Üzletszabályzat 18.3.3. pontja szerint változó kamatozású Deviza alapú Szerződés esetén az árfolyam-különbözet következő törlesztő részlet esedékességével kerül elszámolásra, és a futamidő változását eredményezi. Az árfolyam-különbözet az adott törlesztő részlet tőke, vagy kamat tartalmát módosítja. Az árfolyam-különbözet elszámolását követően a **Zrt.** a Szerződés futamidejét és az utolsó törlesztő részlet nagyságát úgy módosítja, hogy az adott törlesztő részlet esedékes összege az utolsó kivételével az eredeti törlesztő részlet összegével egyezzen meg, és az utolsó törlesztő részlet összege az induló törlesztő részlet összegét ne haladja meg.

Az okirat 18.3.4. pontja szerint Deviza alapú finanszírozás esetén a törlesztő részletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyamának és a kamatok alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztő részletek növekedését eredményezi, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A Hitelszerződés lejárat előtti megszűnése vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyamkülönbözet egy összegben esedékessé válik.

A Hitelszerződés 10. pontja szerint az Adós jelen Szerződés aláírásával vételi jogot enged Hitelezőnek a Gépjármű vonatkozásában azzal, hogy a Vételi jog tartalmára és gyakorlásának feltételeire az Üzletszabályzat rendelkezései az irányadók.

Az Üzletszabályzat 16.1.3., 16.1.5. és 16.1.6. pontjai alapján a vételi jog az alperest a Szerződés aláírását követő öt éven át illette meg, és azt csak abban az esetben volt jogosult gyakorolni, ha a Szerződés bármely okból felmondásra került. A vételár ilyenkor az alperes jogelődje által megbízott igazságügyi gépjármű szakértő részéről megállapított forgalmi érték, melyet növel a továbbértékesítéskor elért nettó eladási ár, és a szakértő részéről megállapított érték különbsége.

Az Üzletszabályzat 25. pontja értelmében a Szerződés érvényességéhez annak írásba foglalása szükséges; Szerződést az alperes jogelődje meghatalmazott útján is köthet.

A szerződéses okirat 12. pontja alapján a jelen Szerződésben és annak mellékleteiben nem szabályozott feltételekben a Hitelező Üzletszabályzata az irányadó. Az Adós a jelen Szerződés aláírásával kijelenti, hogy az Üzletszabályzatot átvette, megismerte, és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismeri el.

Az alperes (pontosabban: az alperes jogelődje) a szerződést a felperes teljesítésének elmulasztása miatt 2014. július 23-án azonnali hatállyal felmondta; a gépkocsira kikötött vételi jogát ugyanakkor annak 2014. május 19-ei lejártáig nem gyakorolta.

Az alperes jogelődje a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) szerinti elszámolási kötelezettségét teljesítette; az elszámolás felülvizsgáltként minősül.

A törvényszék rögzítette: a felperes keresetében az alperes jogelődjével megkötött kölcsönszerződés, valamint az azt biztosító mellékkötelezettség érvénytelenségének, továbbá a vételi jog alapításának kötelezettségeire vonatkozó általános szerződési feltétel tisztességtelensége megállapítását kérte. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként arra kérte a bíróságot, hogy a kölcsönszerződést az ítélelhozatalig terjedő időre nyilvánítsa hatályossá akként, hogy kötelmetől már szabadult; a különbözet megtérítését nem kérte.

A felperes szerint a szerződés az alperes jogelődje képviselőjét ellátó gépjárműkereskedő alkalmazottja által megtett ajánlat elfogadásával jött létre, ugyanakkor az okirat nem a felek konszenzusát tartalmazza, hiszen annak tárgya ténylegesen 600.000,- Ft kölcsönösszeg, évi 13,67 százalékos ügyleti kamat, 60 havi futamidő, mint egyedileg megtárgyalt feltételek, és a vételi jog alapítására szolgáló opciós jog általános szerződési feltételként alkalmazása volt. Nem volt köztük konszenzus az értékállandósági kikötés, a devizaügylet, az árfolyamrész és az egyoldalú szerződésmódosítás joga kapcsán.

A felperes előadta, szándéka arra irányult, hogy valamennyi havi törlesztés azonos összegű legyen. Amikor a márkakereskedőhöz először betért, kiválasztotta az autót, a második találkozás alkalmával felesége is megtekintette azt, eldöntötték a vásárlást; ekkor adhatta meg személyes adatait. A harmadik találkozás alkalmával az okiratokat aláírták, az autót el is hozta. Az autókereskedés ügyintézői alternatívát számára nem ajánlottak fel, a kereskedő tájékoztatást nem nyújtott, csak a személyes adatokat kérte el, majd a kitöltött okiratokat egy dossziéba belerakta és azt átadta. A tárgyalás és a szerződéses ügylet aláírása során az okirati tanúk jelen sem voltak. Szerinte szó sem volt deviza alapú hiteltől, illetve arról sem, hogy annak melyek a jellegzetességei.

A felperes utalt arra, hogy a fogyasztóval kötött szerződés esetén a jogalkotó által lényegesnek minősített feltételek hiánya szankciós semmisségi okként jelenik meg; a pénzintézetek titkos fenntartása vagy rejtett indoka volt a szerződéses konstrukció meghatározásakor a deviza nyilvántartás, mely a szerződéses szabadsággal való visszaélés tilalmába ütközik. Konszenzus csupán a forint kölcsönösszeg, a futamidő és az ügyleti kamat, esetleg a havi törlesztő részlet tárgyában jöhetett létre, az általános szerződési feltételek pedig csak a régi Ptk. 205/B.§ -ában foglaltak szerint válhatnak a szerződés részévé. Mindennek hiányában szerződéses nyilatkozatait a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 210. §-ának megszegésével nem foglalták írásba, aminek következménye a semmisség. Ugyancsak nem jelölte meg a kölcsönszerződés a fogyasztót terhelő valamennyi költséget, terhet.

A felperes kifejtette, miszerint a vételi jog alapítására irányuló szerződési feltétel tisztességtelen, hiszen az nem valós tartozásához, hanem a hitelező vélt vagy valós követeléséhez igazodik. Ha az alperes valamely semmis rendelkezés alapján formál jogot a vételi jog gyakorlására, úgy a dolog birtokától és tulajdonától akként foszthatja meg a fogyasztót, hogy az védekezni képtelen.

Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan - az ügy érdekében - a kereset elutasítását kérte. Kiemelte, hogy a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt hitelkérelem szerint a felperes akarata deviza alapú kölcsönszerződés megkötése volt, és a felek szerződésüket annak tartalmával egyezően foglalták írásba. Annak ténye, hogy deviza alapú elszámolásban állapodtak meg, nem jár a kölcsön összegének CHF-ben meghatározása kötelezettségével, hiszen a kölcsön összegében megállapodás és a visszafizetés módjának meghatározása más-más kérdések. A felperes igényének megfelelően a kölcsön összegét forintban határozták meg; jogelődje a szerződésben rögzített kölcsönösszeg rendelkezésre bocsátására volt köteles. A kölcsön összege mellett mindazokról a szerződési feltételekről is megállapodtak, melyek alapján a forintban folyósított kölcsönösszeg CHF devizanemben kifejezett értéke meghatározható. Egyértelmű volt, hogy jogelődje a forintban folyósított kölcsön összegét devizában tartja nyilván; mindemellett pedig megállapodtak a figyelembe veendő árfolyam típusáról és az érvényességi nappalról is. A kölcsön, az induló törlesztő részletek összege mellett megállapodtak abban, hogy a szerződés CHF-alapú, valamint abban is, hogy az adós által fizetendő egyéb költség az árfolyam különbözete. Kitértek arra, hogy a teljes hátralévő tőketartozás, valamint a törlesztő részletek forintban fizetendő összege a devizanem, az árfolyam és a kamat alakulásától függően változhat. Állította, hogy a szerződéskötéskor az Üzletszabályzatot jogelődje a felperesnek átadta, amit ő a szerződésben el is ismert. Álláspontja szerint a szerződés nem ütközik a jóerkölcsbe, a szerződéses okirat aláírásakor pedig az ügyleti tanúként feltüntetett személyek jelen voltak.

Az alperes kiemelte azt is, hogy vételi jogát a nyitva álló határidő alatt nem gyakorolta.

Az elsőfokú bíróság alaptalannak ítélte meg az alperes per megszüntetése iránti kérelmét, s a keresetet érdemben bírálta el. Ennek során arra a következtetésre jutott, hogy a szerződés a felperes által megjelölt okokból nem érvénytelen.

A törvényszék abból indult ki, hogy az alperes jogelődje, valamint a felperes között a régi Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, melynek megkötésénél a felperesi jogelőd (helyesen: a felperes) a régi Ptk. 685. § b) pontja szerinti fogyasztóként járt el, a szerződés pedig a régi Ptk. 685. § e) pontja értelmében fogyasztói szerződés. Az irányadó jogszabályi rendelkezések közül felhívta a régi Ptk. 205. § (1) bekezdését, 205/A. § (1) és (2) bekezdéseit, 205/B. § (1) bekezdését, 216. § (1) bekezdését, 217. § (1) bekezdését, továbbá a régi Hpt. 210. § (1) bekezdését. Kifejtette: abban kellett állást foglalnia, hogy a szerződés létrejött-e, és ha igen, úgy milyen tartalommal. Döntenie kellett abban, hogy a szerződő felek szerződéses akaratnyilatkozataikat kifejezték-e, ezek kölcsönösök és egybehangzóak voltak-e, továbbá a szerződés részévé váltak-e az egyedileg aláírt okiratba foglalt, valamint az attól elkülönült okiratban elhelyezett általános szerződési feltételek, végül, hogy az okirat a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodást tartalmazza-e.

Az elsőfokú bíróság rámutatott arra: a szerződő felek szerződéses akaratnyilatkozataikat írásban tették meg. Az okirat aláírását megelőző tárgyalásos folyamat kapcsán felperes maga adta elő, hogy a kölcsönre rábeszéltek. Az **Kft.Neve 20** Kft. képviselőjében eljáró **K.Gy.** azt mondta el, hogy a

felperes közölte az elvárt hitelösszeget és a futamidőt. A felperes előadásával egyezően **Tanú 1** tanú vallomásából is az tűnik ki, hogy az autókereskedésben a felperes igényeinek megfelelő tartalmú egyeztetés zajlott, a felperes hitelkérelme pedig az ő szerződéses akaratát tükrözi, és ezt juttatja kifejezésre az általa aláírt magánokirat is. Figyelemmel a régi Ptk. 217. § (1) bekezdésére is, a szerződés érvényes létrejöttének elbírálása körében irreleváns az a körülmény, hogy az okirati tanúk a felperes aláírásakor nem voltak jelen, bár **Tanú 1** és **Tanú 2** tanúk vallomása szerint tanúként az ügyféllel azonos időben szokták az okiratot aláírni, noha a konkrét szerződésre már nem emlékeztek. A törvényszék szerint a szerződő feleknek - az általuk aláírt és a szerződés egyedi rendelkezéseit tartalmazó okiratban megjelenő - nyilatkozatai között eltérés nincs, azaz a szerződéses nyilatkozatok kölcsönösek és egybehangzóak; ebben a vonatkozásban a felperesnek az a személyes előadása, hogy az okiratot végig nem olvasta, relevanciával nem bírt.

A felek által aláírt és a szerződés egyedi rendelkezéseit tartalmazó okirattól eltérő okiratban elhelyezett általános szerződési feltételek az elsőfokú bíróság szerint a szerződés részévé váltak. A mindössze egyoldalas magánokirat 12. pontjában kivastagított betűtípussal rögzítetten a felperes elismerte, hogy az Üzletszabályzatot átvette, megismerte, és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el. Személyes meghallgatása során azt adta elő, lehet, hogy ezeket az iratokat egy dossziéba beletették, s azokat később, talán egy-két év múlva nézegette, s akkor látta az általános szerződési feltételeket tartalmazó iratot.

A fentiek alapján a törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a szerződéses tartalom átfogja a kölcsön összegének meghatározását, az alperesnek a kölcsön folyósítására vonatkozó kötelezettségvállalását, az adós visszafizetési kötelezettségét, és a visszafizetés releváns paramétereit is. Ennek kapcsán közömbös, hogy a szerződés mely konkrét rendelkezései, azon belül mely szerződéses feltételek kerültek egyedileg megtárgyalásra a felperessel, és melyek nem.

Az elsőfokú bíróság utalt arra is, miszerint a perbeli szerződés a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) és a DH2 törvény hatálya alá tartozik.

Nem látta megállapíthatónak a kölcsönszerződésnek a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontján alapuló semmisségét sem; álláspontja szerint a szerződés annak tárgyát magában foglalja. A kölcsönszerződés ugyan valóban nem tartalmazza a kölcsön svájci frankban kifejezett összegét, azonban a becsatolt hitelkérelemmel az alperes igazolta, hogy a felperes 600.000,- Ft összegű, változó kamatozású, CHF-alapú kölcsön nyújtására kért ajánlatot; a szerződő felek kötelezettségeit az aláírt okirat ennek megfelelően rögzíti. Utalt a Kúria 1/2016. PJE határozata 1. pontjára, mely szerint a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés akkor is megfelel a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével.

Az is egyértelmű volt, hogy az alperes jogelődje a folyósított kölcsön átváltásakor vételi, a törlesztő részletek átváltásakor viszont eladási árfolyamot (azaz árfolyamrést) alkalmazott, melyet a DH1

törvény 3. § (1) bekezdése semmissé nyilvánított, s mely helyébe e § (2) bekezdése alapján a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lépett.

Hivatkozással a Kúria 6/2013. PJE határozata 2. pontjára az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást: a szerződés nem ütközik a jóerkölcsbe. Kiemelte, a DH1 törvény az árfolyamrést semmisnek nyilvánította, ex tunc hatállyal ennek helyébe a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lépett, a szerződés létrejöttére visszamenő hatállyal megszűnt az az ok, amelyre a felperes a szerződés jóerkölcsbe ütközését alapította. Önmagában jóerkölcsbe ütközőnek nem tekinthető az sem, hogy a kölcsönszerződésben a pénzügyi intézmény nemcsak kamatot, hanem díjat és költséget is felszámíthat; az ilyen jellegű szerződéseket pedig azok megkötésekor a társadalom nem tekintette a közerkölccsel, a közfelfogással nyilvánvalóan ellentétesnek. Mindemellett a szerződés jóerkölcsbe ütközés miatti érvénytelensége önmagában olyan körülmények alapján meg sem állapítható, amelyek a törvényben nevesített érvénytelenségi ok alapjául szolgálnak.

Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperesnek a vételi jog tisztességtelenségének megállapítása körében előterjesztett keresete is alaptalan. Utalt a régi Ptk. 209. § (1) - (3), valamint (6) bekezdéseire, továbbá 374. § (2) bekezdésére, 375. § (1), (2) és (4) bekezdéseire, s kiemelte, az általános szerződési feltételként az alperes jogelődje javára kikötött vételi jog meghatározására a jogszabály előírásának megfelelően került sor. Az Üzletszabályzat 16.1., 16.1.3., 16.1.5. és 16.1.6. pontjai a vételi jog lényegét, időtartamát és gyakorlásának feltételeit világosan és érthetően rögzítik; a kikötött időtartam a jogszabályi előírásnak megfelelő, és kitűnik az is, hogy az alperes jogelődje e jogával csak akkor élhet, ha a szerződés felmondásra kerül. Ugyancsak érthető és átlátható a vételár meghatározására alkalmazott metódus. A bírói gyakorlat pedig következetes abban, hogy nincs akadálya a kölcsönszerződés vételi joggal biztosításának, miként abban is, miszerint nem állapítható meg az opciós szerződés semmissége arra alapítottnak, hogy a felek a vételár összegszerű meghatározását a vételi jog gyakorlása után lefolytatandó szakértői eljárástól tették függővé.

A törvényszék álláspontja szerint a deviza alapú kölcsönben rejlő kockázatokról az alperes jogelődje a felperest a szükséges tájékoztatással ellátta. A régi Ptk. 205. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség konkretizálása kapcsán felhívta a régi Hpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdéseit, továbbá a Kúria 2/2014. és 6/2013. PJE határozatait. Kifejtette: a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére, várható irányára, a kockázat reális voltára, valószínűségére, mindemellett pedig a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszoolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, melynek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható, hanem csak akkor, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra - nem volt világos, nem volt érthető.

Az Üzletszabályzat 18.3.2., 18.3.3. és 18.3.4. pontjai tartalmazzák a deviza alapú szerződés fogalmát, az árfolyam mozgásából adódó lehetséges következményeket, a futamidő meghosszabbodásának lehetőségét. A szerződés 7. pontja tájékoztatást ad az árfolyamkockázatról; a felperes pedig kijelentette, hogy tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának, és vállalja ennek következményeit.

Az elsőfokú bíróság szerint az alperes jogelődje nem csupán formálisan, de tartalmilag is eleget tett tájékoztatási kötelezettségének, és világosan és közérthetően közölte: a deviza árfolyama változhat,

kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet a törlesztő részletek forintban számított összege. Ugyancsak világos és közérthető volt, hogy az árfolyam változásának kockázatát egyedül és kizárólag a felperes viseli.

A bizonyítottan megtörtént kockázatfeltárás megfelelése körében az elsőfokú bíróság vizsgálta az Európai Unió Bíróságnak (továbbiakban: EUB) a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében foglaltakat is (ECLI:EUB:C:2018:750). Az ítélet szerint a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizető eszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására; a kölcsönfelvevőnek egyrészt világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik ahhoz a devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. A pénzügyi intézménynek fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira, és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra, valamint az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi őket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevőnek ahhoz, hogy ők tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nem csupán alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csak azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.

Ezeknek az elvárásoknak a szerződés szövege és az alperesi jogelőd írásban adott külön tájékoztatása megfelelt, ugyanis egyértelműen és világosan tartalmazta:

- van árfolyamkockázat;
- az árfolyamváltozás milyen hatással lehet a felperes fizetési kötelezettségeire;
- az árfolyamváltozás mellett kamatkockázat is jelentkezhet;
- az adós terhére az árfolyamváltozás gazdaságilag jelentős következményt hordozhat;
- a felperest terheli az árfolyamkockázat.

Mindezek alapján a törvényszék a felperesnek a kölcsönszerződés és az azt biztosító vételi jogot engedő szerződés érvénytelenségének, illetve a vételi jogot biztosítékként kikötő általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapítása iránti keresetét elutasította.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett; annak megváltoztatását, és kereseti kérelmének megfelelő határozat hozatalát kérte.

(A fellebbezési tárgyaláson a felperes úgy nyilatkozott: azt kéri, hogy az ítélet a perbeli szerződést közbenső ítélettel nyilvánítsa érvénytelenné, a jogkövetkezmények levonása kapcsán pedig az elsőfokú bíróság döntsön. Mindemellett azt adta elő, hogy fellebbezési kérelmét nem változtatja meg.)

A felperes sérelmezte, hogy a törvényszék a tényállást a peradatokkal ellentétesen állapította meg, a per, a tényvita tárgyát nem határozta meg, így fogalma sem volt, mely állított és vitatott tények

mentén szükséges dönteni. Nem a tényekből vont le jogi következtetést, hanem logikáját megfordította. Okszerűtlenül mérlegelt, és terhére értékelte azt is, ha egy tanú a tényeket egyáltalán nem tudta felidézni. Mentésítette az alperest bizonyítási kötelezettsége alól, a hatályos jogszabályokat, valamint az EUB döntéseit, továbbá nem értékelte az Alkotmánybíróság 801/B/2002. számú határozatában foglaltakat (mely szerint a generálklauzulák ugyanúgy jogrendünk integráns részét képezik, mint a részletező, kazuisztikus normák). Sérelmezte, hogy érveit az elsőfokú bíróság teljesen figyelmen kívül hagyta, ekként a meghozott ítélet a keresetet nem merítette ki.

A felperes szerint a törvényszék nem vett tudomást arról, hogy a szerződésben az értékállandósági kikötés nincs meghatározva, nem foglalkozik a szerződés fő tárgyával. Megjegyezte, az alperes maga sem tudott választ adni arra, hogy a szerződésben annak fő tárgyaként miként határozták meg azt a devizaösszeget, amelyhez a kötelezettségek igazodnak.

Megismételte: a felek akarati disszenzusára tekintettel szerződés köztük nem jött létre, így kötelem sem fakadhatott, ilyen esetben mellékszolgáltatásról sem beszélhetünk. Nem minősíthető megtett jognyilatkozatnak egy olyan ügylet, olyan feltételösszeg mellett az írat aláírása, mely formálisan ugyan a jognyilatkozási elvnek megfelel, azonban az arra vonatkozó akarat kizárt.

Az alperes jogelődje a vele való közreműködés nélkül készítette el általános szerződési feltételeit, melyekre a fogyasztó akarata nem terjedt ki, így az a szerződés részévé sem válhatott. Mindemellett egyébként a régi Ptk. 205/A. és 205/B. §-ai értelmében a szerződéses feltételeknek a szerződés részévé válását az alperesnek kellett volna bizonyítania.

A felperes kiemelte azt is, hogy a DH törvények a fogyasztók jogait nem korlátozhatják, emellett pedig az ítélet ellentétes az EUB-nak a C-38/17. (ECLI:EU:C:2019:461), a C-51/17. és a C-118/17. (ECLI:EU:C:2019:207) számú ítéleteiben foglaltakkal.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kiemelte: a szerződés a per anyagává tett okiratok tartalmával egyezően tartalmazza a szerződő felek szándékát. Az egyedi szerződésből, valamint az Üzletszabályzatból meg lehet állapítani, hogy CHF-alapú kölcsönszerződést kötöttek, mely esetében a folyósított kölcsön vételi, míg a törlesztő részleteket eladási árfolyamon váltották át. Az ÁSZF a szerződés részévé vált, azt a felperes számára jogelődje megismerhetővé tette. Hangsúlyozta azt is, hogy a kockázatfeltárás a jogszabályi rendelkezéseknek és az EUB-nak a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletének megfelelően történt.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítélet tábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges körben a tényállást helyesen állapította meg, és az abból levont jogi következtetése is helytálló. A másodfokú bíróság a fellebbezés érveire tekintettel az alábbiakra kíván rámutatni.

A felperes tévesen hivatkozott arra, hogy a törvényszék a régi Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Ezzel szemben az ítélet indokolása tartalmazza a

megállapított tényállást, a bizonyítékok mikénti értékelését, továbbá azokat a jogszabályi rendelkezéseket is, melyeken az ítélet alapul. Az elsőfokú bíróság a keresetet teljes egészében elbírálta, annak kiegészítése a régi Pp. 225. § (1) bekezdése alapján nem szükséges.

A felperes azt állította, hogy a szerződő felek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben nem állapodtak meg, kölcsönös és egybehangzó akaratkifejezés hiányában a szerződés nem jött létre [rég Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdései]. Ennek kapcsán az ítéltábla rámutat arra, hogy a kölcsönszerződés konszenzuál jogügylet; létrejön, ha a felek a meghatározott pénzösszeg rendelkezésre bocsátásában és visszafizetésében, ezek valamennyi feltételében megállapodnak (BDT 2015.3362., BH 1998.443.). A szerződés valamely lényeges tartalmi elemében való megállapodás hiánya egyébként a szerződés létre nem jötte, és nem semmisségének körében értékelendő (BH 2004.142.). Ha a kölcsönszerződés aláírása után a hitelező főkötelezettségének, a kölcsönösszeg folyósításának eleget tett, az adós ugyanakkor törlesztési kötelezettsége teljesítését megkezdte, úgy tipikus esetben nem lehet megalapozottan arra hivatkozni, hogy a szerződés létre sem jött; a kétnemű árfolyam alkalmazása pedig a szerződés semmissége körében értékelhető körülmény (BH 2018.230.).

A felperes helyesen hivatkozott ugyan arra, hogy az okirat bizonyítási eszköz, és mint ilyen, nem azonosítható a szerződés elvont jogi fogalmával, azonban az okiratok a felek szerződési nyilatkozatát tartalmazzák.

Nem volt vitás, hogy az alperes jogelődje általános szerződési feltételeket is alkalmazott. Az általános szerződési feltételek használatától eltérő kérdés az, hogy a konkrét szerződésnek az általános szerződési feltétel részévé vált-e. Ennek kapcsán a régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdéséből kellett kiindulni, mely szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.

Az adott esetben a szerződéses okiratot a felperes általa sem vitatottan aláírta; annak 12. pontja pedig tartalmazza, hogy a szerződésben és annak mellékleteiben nem szabályozott feltételekben a hitelező Üzletszabályzata az irányadó. A felperes elismerte azt is, hogy az Üzletszabályzatot átvette, megismerte, az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el. Az elsőfokú bíróság mindemellett helyesen utalt arra is, miszerint a felperes maga adta elő, mivel rábeszélést, kölcsönt vett fel.

Az EUB a C-449/13. számú ügyben hozott ítéletében (ECLI:EU:C:2014:2464) azt állapította meg, miszerint a fogyasztói hitel megállapodásokról és a 87/102/EGK Tanácsi Irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK. Európai Parlamenti és Tanácsi Irányelv rendelkezéseit érintően az irányelvvel ellentétes, ha egy szabványzáradék okán a bíróságnak azt kell megállapítania, hogy a fogyasztó elismerte a hitelezőt terhelő, a szerződéskötést megelőző kötelezettségek maradéktalan és megfelelő teljesítését, ugyanis e záradék ily módon az említett kötelezettségek teljesítésére vonatkozó bizonyítási teher megfordulását eredményezi, ami sérti a 2008/48. Irányelvben elismert jogok tényleges érvényesülését. Az EUB szerint ugyanakkor az ilyen záradék nem teheti lehetővé a hitelező számára, hogy kötelezettségeit megkerülje; az ilyen szabványzáradéknak nincs bizonyító ereje, azt a hitelezőnek egy vagy több releváns bizonyítékkal meg kell erősítenie. Annak megjegyzése mellett, hogy a perbeli szerződés megkötésekor az irányelv átültetésének határideje még nem járt le [27. cikk (1) bekezdés], utalni szükséges arra is: a felperes -

miként arra az elsőfokú bíróság hivatkozott - lényegében maga ismerte el, hogy az alperes jogelődje az Üzletszabályzatot rendelkezésére bocsátotta, csak igazából azt el sem olvasta.

Az elsőfokú bíróság helytállóan vont le következtetést a kölcsönösszeg meghatározottságára. Tény, hogy az egyedi szerződés a deviza összeget nem jelöli meg, azonban tartalmazza, hogy a kölcsön változó kamatozása és futamidejű CHF-alapú. Tartalmazza azt a forintösszeget, amelyet az alperes jogelődje a felperes rendelkezésére bocsátott, valamint az árfolyamkockázatról is tájékoztatást nyújtott. Mindemellett a felperes hitelkérelme maga is tartalmazza, hogy változó kamatozása, CHF-alapú kölcsönre kért ajánlatot.

Az alperesi jogelődnek az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatása is megfelelő volt. Ennek kapcsán abból kellett kiindulni, hogy - miként azt az EUB C-51/17. számú ítéletének 78. pontja tartalmazza - a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelményéből adódóan a pénzügyi intézményeknek a kölcsönfelvevők számára elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk ahhoz, hogy ők tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E követelmény magában foglalja azt is, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételeknek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lenniük a fogyasztó számára akként, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos (ideáltipikus) fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.

A Kúria 6/2013. PJE határozatának 3. pontja szerint ugyan a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére, amiből azonban nem következik, hogy a fogyasztó számára nem kellett kiderülnie annak, hogy az árfolyamváltozás mértéke gyakorlatilag felső korlát nélküli lehet.

Az EUB-nak a C-227/18. számú ügyben hozott végzése szerint (ECLI:EU:C:2018:891) - más feltétel mellett - az irányelv csak abban az esetben teszi lehetővé az árfolyamkockázatnak a fogyasztóra terhelését annak a kifejezett figyelmeztetésnek a hiányában is, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ha a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. Mindebből következően tehát nem elégséges az az árfolyamkockázati tájékoztatás, amelyből kizárólag az tűnik ki, hogy az adós fizetési kötelezettségei a forint gyengülése esetén nőnek, ellenkező esetben csökkennek. Önmagában abból ugyanis, hogy a deviza alapú hitel devizaneme és a forint közötti árfolyam változása hatással bír a törlesztő részletek összegére is, nem következik a fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat csekély vagy jelentős mértékű lehet.

Az adott esetben viszont annak van jelentősége, hogy az egyedi kölcsönszerződés 7. pontja értelmében az alperes jogelődje tájékoztatta a felperest arról, hogy a deviza alapú szerződés megkötésével jelentős, fokozott kockázatot vállalt, a felperes pedig vállalta ennek következményeit. Az Üzletszabályzat 18.3.4. pontja ugyancsak felhívja a figyelmet arra, hogy a forint leértékelődése jelentős kockázattal jár.

Mindezek miatt az ítéletábra megítélése szerint az árfolyamkockázati tájékoztatás nem tisztességtelen, és nem szenved olyan hiányosságban, mely a szerződés érvénytelenségéhez vezetne.

A törvényszék helytállóan foglalt állást abban is, hogy a felperes megalapozatlanul sérelmezte az alperes jogelődje javára vételi jogot alapító szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét is.

Ennek kapcsán a másodfokú bíróság kiemeli, hogy az adott esetben hiányzik a felperesnek az érvénytelenség megállapításához fűződő jogi érdeke is. A vételi jogot öt évre kötötték ki, e jogát az alperes jogelődje annak 2014. május 19-ei lejártáig nem gyakorolta, s a szerződést is csak ezt követően mondta fel azonnali hatállyal. Mindebből következően a felperes jogi érdeke is hiányzik.

A bírói gyakorlat következetes ugyanis abban, hogy a semmisség megállapítása iránt jogi érdek nélkül nem lehet eljárást indítani; ehhez az adott tényállás mellett nem elegendő, hogy a felperes szerződő fél volt. Az igényt érvényesítő félnek védendő jogi érdeke fennállását igazolnia kell, ami akkor állapítható meg, ha az ügyben hozott döntés a kezdeményező fél élet- és jogviszonyaira kihat, számára jogokat és kötelezettségeket keletkeztet, módosít vagy szünteti meg (BDT 2015.3253.). Ez az értelmezés koherens egyébként a régi Ptk. 2. § (1) bekezdésében rögzített azzal a rendelkezéssel, mely szerint a törvény a személyek vagyoni és személyhez fűződő jogait, továbbá törvényes érdekeit védi (Győri Ítéletábra Pf.IV:20.265/2017/5/I. számú ítélete).

Mindezek miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét - az indokolás fentiek szerinti kiegészítésével - a régi Pp. 253. § (2) bekezdésén alapulóan helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte végül az eredménytelenül fellebbező felperest, hogy a régi Pp. 217. § (1) bekezdése szerint meghatározott tizenöt nap teljesítési határidőben fizessen meg az alperesnek 38.100,- Ft másodfokú perköltséget; ez az összeg a kifejtett tevékenységgel arányban állóan - figyelemmel az írásbeli beadványra és a tárgyalási jelenlétre egyaránt - a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, továbbá (5) és (6) bekezdései, valamint 4/A. § (1) bekezdése szerint meghatározott, az általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

Győr, 2019. szeptember 18.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Szabó Péter sk.
előadó bíró

. Sarmon Hedvig sk.
bíró